

34

Voor feiten en
cijfers over
werkgelegenheid

Jaargang 22 • juni 2018

Lisa nieuws

MEER WERK IN VRIJETIJD

VERDER IN DEZE UITGAVE:

2

**WERKGELEGENHEID
GROEIT OPNIEUW**

4

**AARDSCHOKGEBIED
KRABBELT WAT OP**

8

**CBS-REGIOBASE
EN LISA VERGELEKEN**

WERKGELEGENHEID GROEIT OPNIEUW: 1,5 PROCENT MEER BANEN IN 2017

+1,5%

In 2017 is de werkgelegenheid in Nederland, net als in 2016, met 1,5% toegenomen. De absolute groei bedroeg 122.280 banen. Ook het aantal vestigingen is toegenomen, met een groeipercentage van 2,8% echter minder dan in 2016 (4,7%). Dit blijkt uit cijfers van LISA, het landelijk databestand met gegevens over alle vestigingen in Nederland waar betaalde arbeid wordt verricht. Samenvoeging van de gegevens, de kwaliteitsborging en publicatie van de cijfers wordt verzorgd door de Stichting LISA. Met het onderzoek is de 22e jaargang voltooid, waarmee een unieke datareeks van ruim twee decennia aan landelijke werkgelegenheidsinformatie op vestigingsniveau is ontstaan.

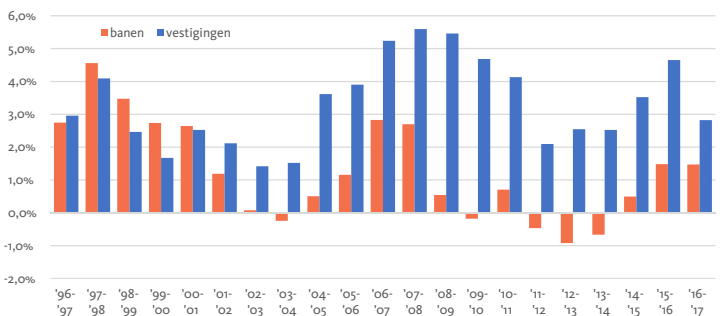
In ruim 20 jaar tijd bijna 2 miljoen meer banen in Nederland

Ten opzichte van 2016 is het aantal banen gegroeid met 122.280 en dat betekent voor het tweede jaar op rij een stijging met 1,5%. Na de omslag van krimp naar groei in 2015 is de banengroei nu gestabiliseerd. Nederland telt in 2017 voor het eerst meer dan 8,4 miljoen banen, bijna 2 miljoen meer dan in 1996. Die toename betreft voor ruim 1,2 miljoen banen van vrouwen en voor 0,7 miljoen banen van mannen.

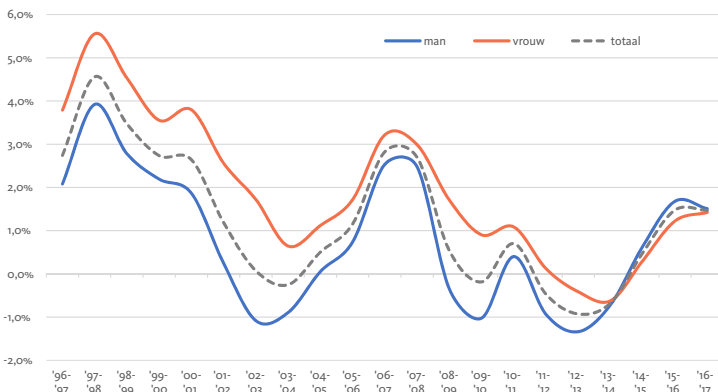
De groei van het aantal vestigingen wordt de afgelopen jaren vooral veroorzaakt door een aanhoudend groot aantal mensen dat voor zichzelf begint. Hierdoor is de ontwikkeling van het aantal vestigingen sinds 2000 positiever dan het aantal banen. In het licht van deze ontwikkeling is de groei van het aantal vestigingen in 2017 relatief beperkt. De groei bedroeg 2,8% tegen 4,7% in 2016. Het aantal vestigingen van bedrijven en instellingen in 2017 bedraagt bijna 1,6 miljoen, tweemaal zoveel als in 1996. Van alle vestigingen heeft tweederde slechts 1 werkzame persoon (eenmanszaken, zzp'ers, freelancers, kleine zelfstandigen).

Sinds 2015 positievere banenontwikkeling onder mannen dan onder vrouwen

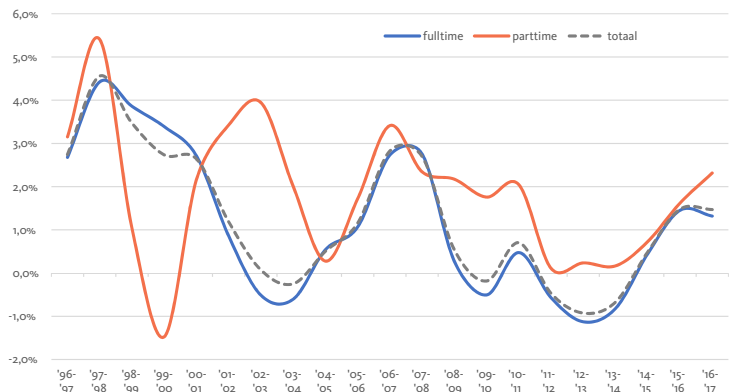
Onder invloed van een sterk stijgende arbeidsparticipatie liep lange tijd de ontwikkeling van banen van vrouwen voor op die van mannen. Deze nivellerende beweging stagneert sinds 2015. Net als in 2016 is het aantal banen van mannen in 2017 nipt meer gestegen dan het aantal banen van vrouwen: 1,5% tegen 1,4%. Dit komt vooral door een sterkere groei van het aantal mannen in de bouw, industrie en handel.

Grafiek 1. Ontwikkeling banen en vestigingen sinds 1996 Bron: LISA 2017

Grafiek 2. Ontwikkeling aantal banen ingevuld door mannen en door vrouwen sinds 1996. Bron: LISA 2017

Grafiek 3. Ontwikkeling aantal grote en aantal kleine banen sinds 1996 Bron: LISA 2017

Op de lange termijn van ruim 20 jaar tijd is het werkgelegenheidsaandeel van vrouwen vergroot van 39% in 1996 naar 44% in 2017.

Aantal kleine banen relatief sterk gegroeid

Bij de meting van de werkgelegenheid wordt ook onderscheid gemaakt naar het gemiddeld aantal gewerkte uren per week. Banen van minder dan 12 uur worden kleine banen genoemd, vanaf 12 uur wordt van grote banen gesproken. Het aantal grote banen is tussen 2016 en 2017 met 93.100 (+1,3%) toegenomen. Het aantal kleine banen nam relatief sterk toe, namelijk met 2,3% (29.200 banen). De verhouding tussen grote en kleine banen verandert slechts langzaam. In 1996 bevatte de werkgelegenheid in Nederland 86% grote en 14% kleine banen, in 2017 is dat 85% grote en 15% kleine banen. Wel laat figuur 3 zien dat de groei en krimp van het aantal kleine banen afwijkt van de ontwikkeling van het grootste deel van de werkgelegenheid, de grote banen.

Vrijwel alle sectoren realiseren banengroei

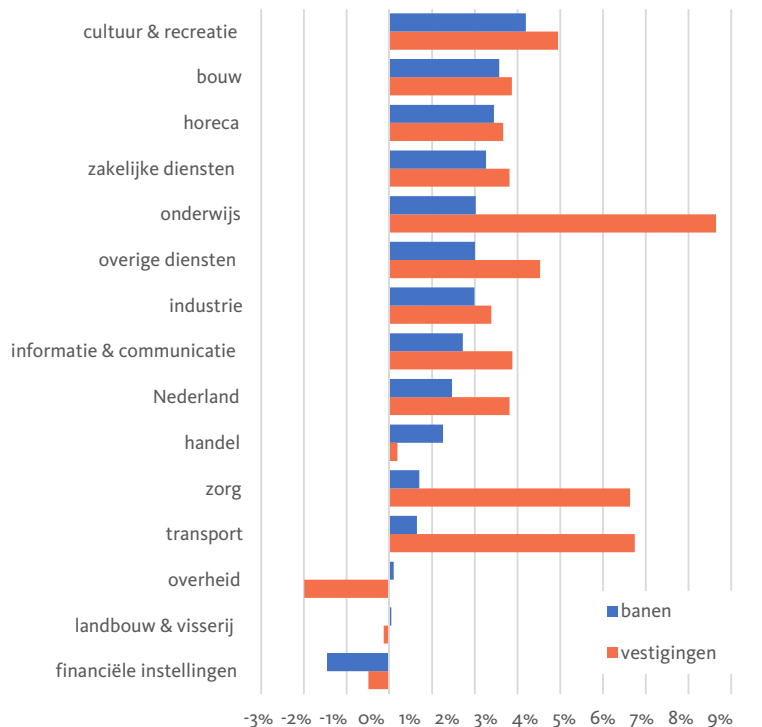
Waar in 2016 nog diverse sectoren te maken hadden met krimp, is er in 2017 sprake van groei in vrijwel elke sector. Alleen de financiële instellingen verliezen banen (-1,5%). De sterkste banengroei in 2017 werd gerealiseerd door cultuur & recreatie (+3,2%) gevolgd door de bouw (+2,6%). In absolute aantallen leveren vooral de zakelijke dienstverlening, handel en industrie meer werk.

Samen zijn deze sectoren verantwoordelijk voor ruim de helft van de banengroei. Vergeleken met de banengroei hebben vooral onderwijs, zorg en transport een relatief sterke toename van het aantal vestigingen. Bij de handel is de werkgelegenheidsgroei juist groter dan de groei van het aantal vestigingen. De overheid laat een afname van het aantal vestigingen zien bij een vrijwel gelijke werkgelegenheid.

[Lees verder op de volgende pagina...](#)

Sector	vestigingen			banen	
	absoluut	absoluut	% in totaal	groei abs. 2016/2017	groei % 2016/2017
landbouw & visserij	76.090	218.420	2,6%	110	0,1%
industrie	64.860	898.470	10,6%	17.580	2,0%
bouw	151.870	456.660	5,4%	11.460	2,6%
handel	261.630	1.499.780	17,8%	18.660	1,3%
transport	40.290	420.450	5,0%	2.710	0,6%
horeca	58.870	416.740	4,9%	9.960	2,4%
informatie & communicatie	85.060	305.950	3,6%	5.190	1,7%
financiële instellingen	18.250	221.390	2,6%	-3.270	-1,5%
zakelijke diensten	388.330	1.297.630	15,4%	28.740	2,3%
overheid	3.300	431.850	5,1%	450	0,1%
onderwijs	75.390	559.890	6,6%	11.090	2,0%
zorg	149.510	1.311.080	15,5%	9.190	0,7%
cultuur & recreatie	90.950	212.970	2,5%	6.600	3,2%
overige diensten	90.320	193.540	2,3%	3.810	2,0%
Nederland	1.554.710	8.444.810	100%	122.280	1,5%

Tabel 1. Sinds 2015 positievere banenontwikkeling onder mannen dan onder vrouwen. Bron: LISA 2017

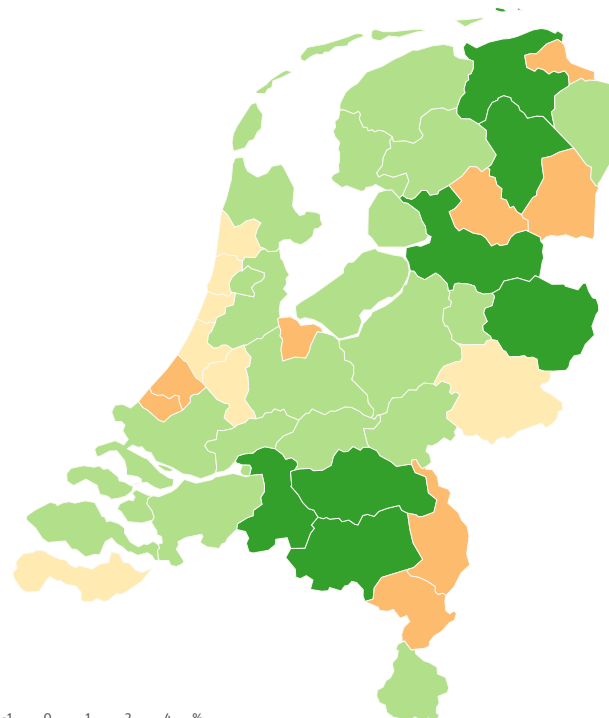

Grafiek 4. Procentuele groei aantal banen en aantal vestigingen in Nederland, naar sector (2016-2017). Bron: LISA 2017

Grote regionale verschillen in ontwikkeling werkgelegenheid

Anders dan in 2016 zijn de regio's met de grootste relatieve groei niet te vinden in de Randstad. In 2017 is de grootste groei te vinden in COROP-regio's in de provincie Noord-Brabant en het Noordoosten van het land.

Er zijn net als in 2016 acht COROP-regio's met een werkgelegenheidsdaling. Dit zijn vooral regio's in de krimpgebieden (Noord- en Midden-Limburg, het zuiden van Drenthe en Delfzijl), maar ook delen van de Randstad: Het Gooi en Vechtstreek en Delft en Westland hebben in 2017 een (beperkte) afname van het aantal banen (zie kaart 1). Noord-Overijssel is met 3,7 procent de COROP met de grootste procentuele banengroei. In absolute aantallen is de werkgelegenheidsontwikkeling het sterkst in Groot-Amsterdam. In een jaar tijd zijn er daar ruim 17.000 banen bijgekomen.

Kaart 1. *Werkgelegenheidsontwikkeling 2016-2017 per COROP-regio*
Bron: LISA 2017

Gemaakt met Localfocus

Bron: LISA 2017

AARDSCHOKGEBIED KRABBELT WAT OP

4

De economie en de woningmarkt in het aardschokgebied staan er ondanks alle problemen niet slecht voor. De cijfers op een rijtje.

Boris Jansen en Annemarie Rook van het Groningse bureau E&E advies stellen op basis van onderzoek vast dat zich vooral in 2016 bemoedigende ontwikkelingen hebben voorgedaan in het aardbevingsgebied. In de meeste van de gemeenten nam het aantal banen toe en de woningmarkt leefde op. De werkloosheid is met 6,9 procent nagenoeg gelijk aan het landelijk gemiddelde en daarmee minder groot dan gemiddeld in Noord-Nederland.

De woningmarkt laat eveneens gemiddeld gunstige cijfers zien. Het aantal transacties nam vorig jaar toe met 28 procent en de gemiddelde koopprijs met 7 procent, percentages die gunstiger zijn dan het landelijk gemiddelde. Makelaar Yvonne Smit-Nieboer van Nieboer Makelaars, het kantoor dat in het gebied actief is, constateert dat de markt dit jaar verder opbloeit. De koopsommen liggen weer op het niveau van 2010, zegt zij in een interview elders op deze pagina.

Jansen: „We moeten niet te positief zijn. Daarvoor zijn er op de woningmarkt nog te veel schrijnende gevallen. Maar we willen ook duidelijk aangeven: het gaat beter.” Met Rook wijst hij erop dat de cijfers per gemeente vaak heel verschillend zijn.

Over het algemeen geldt dat de vitaliteit van de gemeenten toeneemt, naarmate ze dichterbij de stad Groningen liggen. Jansen: „De stad heeft een positief effect op het gebied. Dat kan uiteindelijk in zijn geheel daarvan profiteren.”

Bureau E&E advies heeft in samenwerking met het werkgelegenheidsregister Lisa voor Dagblad van het Noorden de stand van de economie, de woningmarkt en de bevolkingsopbouw in kaart gebracht om enig zicht te krijgen op het perspectief van het gebied. Rook en Jansen: „We zien een redelijk gezonde dynamiek. De daling van de werkgelegenheid lijkt tot stilstand te komen. In sommige gemeenten groeit die al weer. Dat kan erop duiden dat we begin 2017 een lichte banengroei kunnen verwachten in het gebied (zie naschrift redactie LISA Nieuws). De werkloosheid ligt op landelijk niveau. De woningmarkt veert op. Het gebied heeft perspectief en is geen achtergestelde regio.”

Vorig jaar ging in het gebied nog 0,2 procent (-1,2 procent in 2015) van de banen verloren tegen een toename van 1,1 landelijk (+0,4 procent in 2015). In de periode 2011-2016 gingen in het gebied zo'n 4000 banen verloren. Een deel daarvan betrof een administratief verlies, doordat thuiszorgorganisatie TSN in Bedum met bijna 1300 banen werd ondergebracht bij een bedrijf elders in het land. Die banen worden nu aan een andere gemeente toegerekend.

Opmerkelijk: de werkgelegenheid in de bouw liep in het aardbevinggebied in die periode niet of nauwelijks terug, terwijl in die sector in de rest van het land veertien procent van de banen verdween. Rook: „Bouwbedrijven konden door de regeling waardevermeerdering en de reparatie van beschadigde gebouwen gewoon doorgaan. Daardoor bleef het aantal banen in de bouwsector stabiel of nam in sommige plaatsen zelfs toe.” De subsidie voor zonnepanelen en energiebesparende maatregelen verklaart ook de banengroei in sommige gemeenten in de installatiebranche.

De elf gemeenten in het aardbevinggebied hebben – op Bedum en Slochteren na – de afgelopen vijf jaar allemaal te maken gehad met een overwegend forse terugloop van de bevolking. Die afname bedraagt gemiddeld 2,7 procent tegen een bevolkingsgroei van 3 procent die Nederland noteerde. Waar ze ook allemaal mee te maken hebben: een bevolking met zowel relatief veel kinderen als met ouderen, ofwel met groene én grijze druk. Dat komt doordat veel jongeren werk zoeken buiten de regio. Rook: „Groningen heeft qua carrièreperspectief een slecht imago. Zodra jongeren zijn afgestudeerd, willen ze naar de Randstad.”

Is in Nederland van elke vijf inwoners er één met pensioen, in het aardbevinggebied is dat één op de vier. „In Delfzijl en Appingedam is dat zelfs twee op vijf”, zegt Jansen. Daardoor is er een relatief kleine beroepsbevolking. Dat verklaart ook dat het werkloosheidspercentage in het aardbevinggebied gelijk is aan dat in Nederland. Dat geeft dus reden dat relatief gunstige percentage van 6,9 procent te relativiseren, aldus Rook en Jansen. „Maar toch is het niet slecht. Dat cijfer is bijvoorbeeld in Oost-Groningen veel ongunstiger.”

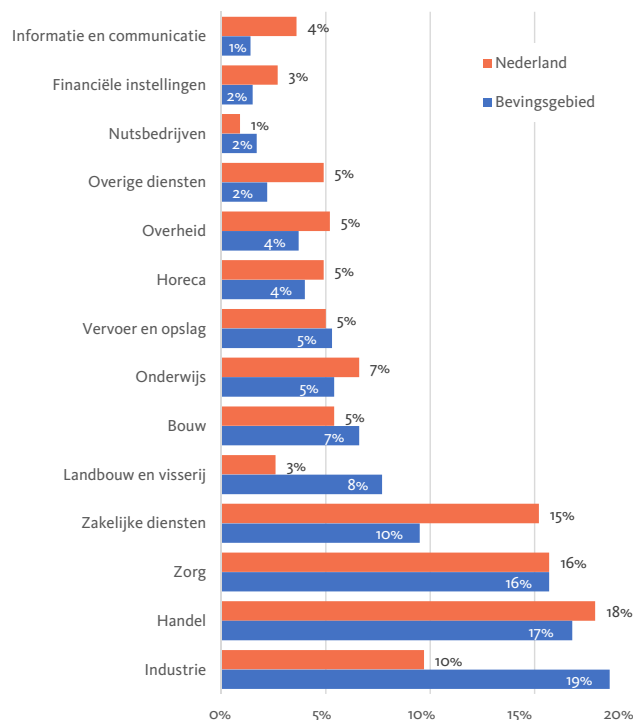
De belangrijkste bronnen van werkgelegenheid verschillen sterk. Twee sectoren zijn er beduidend belangrijker voor de werkgelegenheid dan het landelijk gemiddelde. De landbouw en visserij leveren relatief drie keer zo veel banen (7,7 procent) dan in de rest van Nederland (2,6 procent). Die sector is het sterkst terug te vinden in Loppersum, De Marne en Menterwolde.

Ook de industrie is relatief rijk vertegenwoordigd, met zijn concentraties in Hoogezand-Sappemeer en Delfzijl. De sector is goed voor 16,8 procent van de banen. Dat is 7 procent meer dan landelijk. Van de 12.000 banen in 2011 zijn er in vijf jaar 1400 verloren gegaan. Dat is 11,6 procent. Dat percentage is relatief hoog mede doordat de sector in het gebied verouderd is, stellen de onderzoekers.

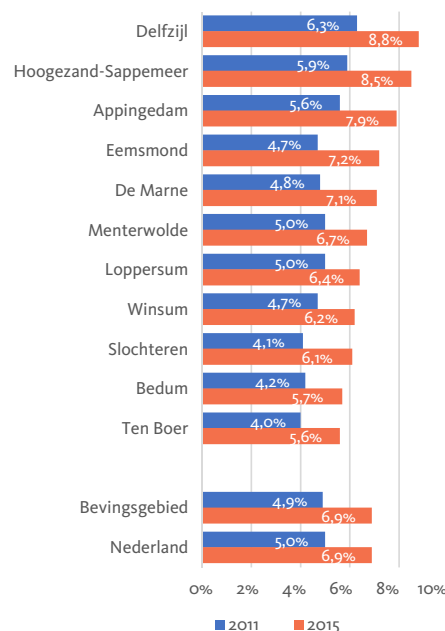
In acht van de elf plaatsen is het gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden lager dan het landelijk gemiddelde (35.100 euro). In Hoogezand-Sappemeer is dat het laagst (30.400 euro).

Naschrift redactie LISA Nieuws:

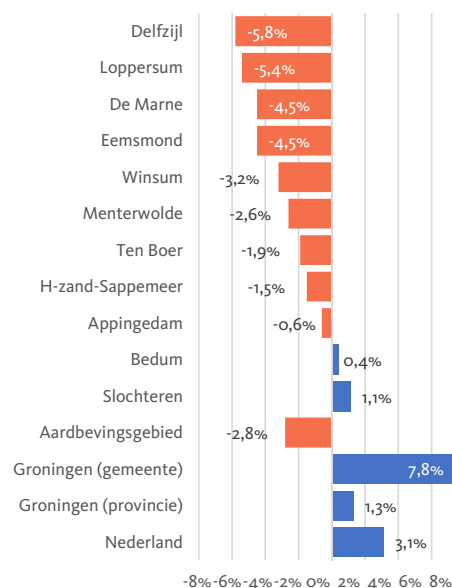
Dit artikel is vorig jaar verschenen in het Dagblad van het Noorden. Een analyse met behulp van recente cijfers laat zien dat de werkgelegenheid in het bevinggebied stabiel gebleven is in de periode 2016-2017. Er was sprake van banengroei in de sectoren handel en zorg, maar in de zakelijke dienstverlening nam de werkgelegenheid fors af waardoor de groei beperkt bleef tot 0,1 procent. In de provincie Groningen nam het aantal banen met 2,2 procent toe in dezelfde periode, met name in de gemeente Groningen (+ 3,3 procent).

Grafiek 1. Werkgelegenheid naar economische sector

Grafiek 2. Werkloosheidspercentage

Grafiek 3. Bevolkingsontwikkeling 2011-2016

De besteding van vrije tijd krijgt steeds meer betekenis in de maatschappij. De babyboomgeneratie gaat deze jaren met pensioen en heeft meer tijd te besteden. Voor met name rurale gemeenten is toerisme een interessante kans om de economische ontwikkeling te stimuleren. Werkgelegenheidscijfers bevestigen het groeiend belang van de sector recreatie en toerisme in Nederland.

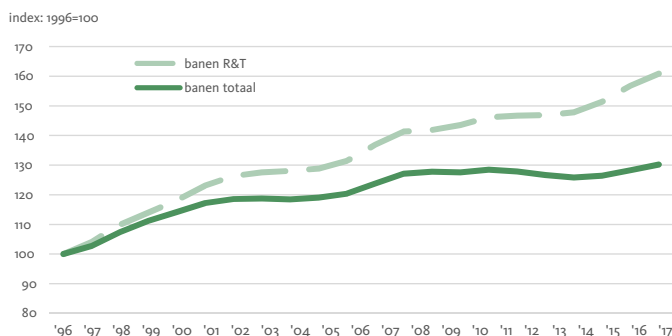
De sector kent, anders dan de totale werkgelegenheid in Nederland, sinds 1996 elk jaar een groei van het aantal banen. Van de afgelopen 21 jaar is er maar 1 jaar (2009) waarin de werkgelegenheidsgroei in de R&T-sector procentueel kleiner is dan de ontwikkeling van de totale werkgelegenheid. Kortom: een interessante groeisector om eens nader onder de loep te houden.

MEER WERK IN VRIJE TIJD

Tussen 1996 en 2017 61 procent banengroei in R&T-sector

De werkgelegenheid in de sector recreatie en toerisme kent een gestage groei, met sinds 1996 elk jaar meer banen. In de perioden 2003-2005 en 2009-2014 was de groei weliswaar beperkt, maar er was nooit sprake van krimp. Het aantal banen in de sector is gestegen van ruim 350 duizend in 1996 tot 572 duizend banen in 2017. Het aantal vestigingen nam in diezelfde periode toe van 75 duizend tot 138 duizend. De groei vond met name plaats vanaf 2009, mede een gevolg van de verruimde inschrijfplicht in het Handelsregister en de verdere doorgroei van het aantal ZZP-ers.

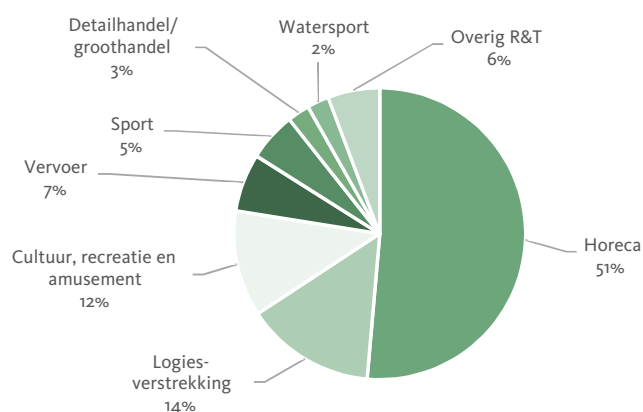
De groei van de vrijetijdssector valt extra op wanneer deze wordt afgezet tegen de ontwikkeling van de totale werkgelegenheid in Nederland. Zoals grafiek 1 laat zien is de groei van de sector groter dan gemiddeld in Nederland. Met uitzondering van 2009 geldt dat voor alle jaren. Vooral in de laatste drie jaren is het aantal R&T-banen sneller gegroeid dan het totaal aantal banen in Nederland. Maar ook in de periode 2008-2015, toen de werkgelegenheid in Nederland afnam als gevolg van de economische crisis, groeide de sector recreatie en toerisme. Tussen 1996 en 2017 is de R&T-werkgelegenheid met 61 procent gegroeid, waar de totale werkgelegenheid in Nederland in 2017 30 procent hoger ligt dan in 1996. Bij het aantal vestigingen is het beeld anders: 84% meer R&T-vestigingen in 2017 tegen 98% meer vestigingen totaal in Nederland. Wel is sinds 2011 de procentuele groei van het aantal vestigingen in de R&T-sector bovengemiddeld. Door deze sterkere werkgelegenheidsgroei is het aandeel van de vrijetijdssector in de totale economie toegenomen van 5,5 procent in 1996 naar 6,8 procent in 2017.

Grafiek 1. Geïndexeerde ontwikkeling banen R&T en totaal in Nederland (1996-2017)

Alleen R&T-groepen vervoer en detail- en groothandel hebben geen doorgroei gehad

De helft van de werkgelegenheid in de vrijetijdssector is te vinden bij restaurants, cafés, cafetaria's etc. (deze groep wordt hier aangeduid als 'Horeca'; zie grafiek 2). Daarna volgen Logiesverstrekking (14 procent) en de groep Cultuur, recreatie en amusement (12 procent).

Grafiek 2. Opbouw werkgelegenheid R&T sector (2017)

Binnen de R&T-sector zijn de afgelopen vijf jaar verschillende ontwikkelingen te zien (tabel 1). De groei van de vrijetijdssector als geheel is vooral te danken aan de ontwikkeling binnen de drie grootste groepen: Horeca (+12%), Logiesverstrekking (+9%) en Cultuur, recreatie en amusement (+15%). Daarnaast is ook het aantal banen binnen de groep Sport relatief sterk toegenomen (+17%). Aan de andere kant was er een lichte afname van het aantal banen in de groep Vervoer (-2%) en een relatief grote daling bij de aan de R&T-sector gerelateerde Detailhandel/groothandel (-7%).

Grote R&T-groei in grote steden

Hoewel er in elke gemeente wel vestigingen zijn in de vrijetijdssector kunnen we een aantal concentraties onderscheiden. In grafiek 3 is de werkgelegenheid weergegeven per toerismegebied, een indeling gemaakt door het CBS. De meeste R&T-banen zijn te vinden in de vier grote steden. In relatieve zin is de R&T-sector alleen in Amsterdam groot (11,5%),

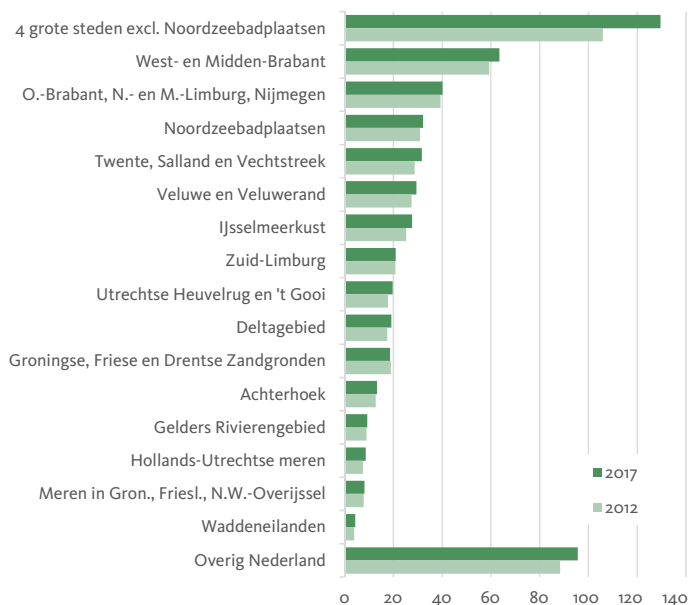
	2012	2017	ontwikkeling 2012-2017	
			aantal	%
Horeca	261.830	294.030	32.200	12%
Logiesverstreking	75.150	82.240	7.090	9%
Cultuur, recreatie en amusement	58.470	67.260	8.790	15%
Vervoer	37.530	36.870	-660	-2%
Sport	26.360	30.870	4.510	17%
Detailhandel/ groothandel	15.070	14.040	-1.030	-7%
Watersport	14.440	13.880	-560	-4%
Overig R&T	32.800	32.970	170	1%
Totaal R&T	521.660	572.160	50.500	10%

Tabel 1. Ontwikkeling aantal R&T-banen per groep (2012-2017)

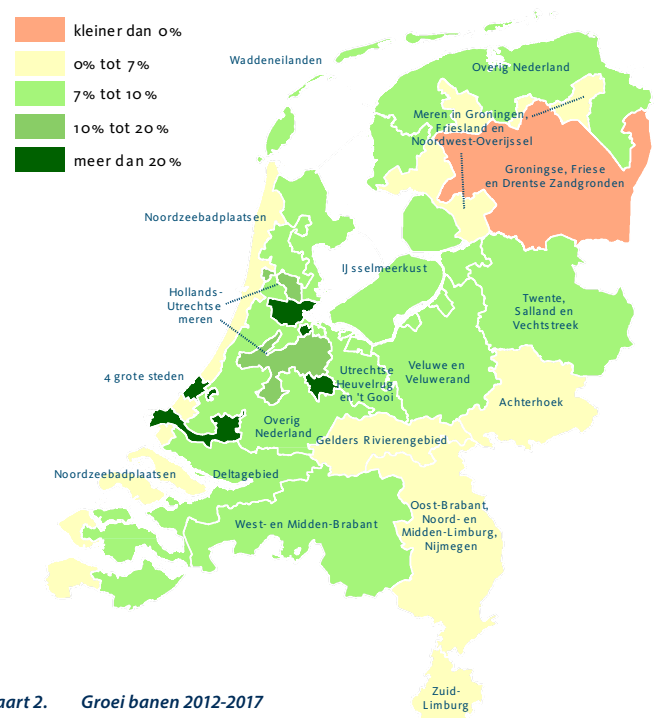
in de overige grote steden ligt het aandeel onder het Nederlands gemiddelde (rond de 6%). Opvallend is de sterke groei van het aantal banen in de vier grote steden in de afgelopen 5 jaar. Tussen 2012 en 2017 nam het aantal banen toe met bijna 24.000 (22%), bijna de helft van de totale groei in Nederland (kaart 2).

Ook de toerismegebieden in Brabant en Noord- en Midden-Limburg bieden in absolute zin veel werkgelegenheid in de vrijetijdssector, maar het aandeel in de totale economie is hier rond het gemiddelde. Dit geldt niet voor de Noordzeepadplaatsen, waar het aandeel R&T-banen 9,6 procent bedraagt. De Waddeneilanden hebben het hoogste aandeel banen in de vrijetijdssector (gemiddeld 31%). Tegelijk is dit met bijna 4.400 banen het kleinste toerismegebied. Niet alle gebieden hebben te maken met een groei van het aantal R&T-banen. In het gebied Groningse, Friese en Drentse Zandgronden nam de R&T-werkgelegenheid af met 2 procent.

[Lees verder op de volgende pagina...](#)

Grafiek 3. Aantal R&T-banen per toerismegebied (2012 en 2017)

Iedere regio een eigen R&T-profiel

Een aantal toerismegebieden kenmerkt zich door een oververtegenwoordiging van een van de activiteiten binnen de vrijetijdssector. Zo is op de Waddeneilanden de helft van de werkgelegenheid te vinden in de Logiesverstrekking, terwijl dit landelijk 14 procent is. Niet verrassend is het aandeel van de groep Cultuur, recreatie en amusement in de grote steden: 17 procent tegen 12 procent landelijk. Ook te verwachten is de sterke vertegenwoordiging van de groep Watersport in de merengebieden en in de regio IJsselmeerkust.

De een z'n vrije tijd is de ander z'n werk

In de afgelopen jaren zagen we een groei van de werkgelegenheid in de sector Recreatie & Toerisme. Gezien de huidige economische groei valt te verwachten dat deze trend de komende jaren zal doorzetten. Daarbij komt nog het effect van de generaties die komende jaren met pensioen gaan. Zij hebben meer vrije tijd, wat werkgelegenheid voor anderen zal opleveren.

AFBAKENING R&T

Voor het selecteren van vestigingen in de sector R&T is gebruik gemaakt van de R&T standaard. Deze standaard is ontwikkeld door provincies, een aantal regionale/provinciale bureau's voor toerisme (KenniAs), het NBTC en het CBS en is in IPO-verband vastgesteld. Er is een selectie gemaakt van branches (SBI2008) in de vrijetijdssector. Een aantal branches die samenhangen met de vrijetijdssector worden, door gebruik van een wegingsfactor, ten dele meegerekend.

Er worden binnen de sector R&T zeven onderdelen onderscheiden:

- logiesverstrekking (hotels, vakantieparken e.d.)
- horeca (restaurants, cafés, e.d.)
- detail- en groothandel (sport- en kampeerartikelen e.d.)
- vervoer (personenvervoer, ten dele meegerekend; reisorganisaties)
- cultuur, recreatie en amusement
- sport (ten dele meegerekend; watersport is een subsector)
- overig

Op www.lisa.nl is meer informatie te vinden over de afbakening en de weging. Kijk in het menu DATA onder Gratis data Recreatie @ Toerisme (R&T).

SEIZOENSARBEID

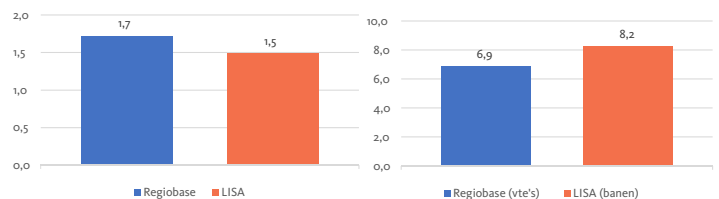
In de vrijetijdssector is vaak sprake van seizoensarbeid. Dit geldt met name voor de horeca, logiesverstrekking en watersport. Dit maakt het moeilijk om een compleet beeld te geven van de werkgelegenheid in de sector. Omdat de peilmomenten van de vestigingenregisters niet in het hoogseizoen vallen, wordt de piek in de werkgelegenheid in deze sector niet geregistreerd. De cijfers bieden echter wel een goed beeld van de structurele ontwikkeling van de sector op lange termijn en de ruimtelijke spreiding.

Zowel het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) als het Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen en vestigingen (LISA) houden een registratie bij van vestigingen en omvang van de werkgelegenheid op die vestigingen. CBS neemt deze gegevens op in hun zogenoemde regiobase. Beide registraties zijn bedoeld voor het genereren van statistische informatie op geografisch detailniveau. Vanuit gezamenlijk overleg hebben CBS en LISA opdracht gegeven voor een vergelijkende analyse van beide registraties over het jaar 2016. Dit artikel is een samenvatting van de onderzoeksresultaten. Het volledige rapport is te vinden op de website van LISA, onder Publicaties¹.

WERK EN VES

Definities

Om te beginnen zijn er verschillen in de definities die gehanteerd worden. Waar LISA aantallen vestigingen telt, rekent het CBS van lokale bedrijfseenheden (LBE). Hierbij worden vestigingen op dezelfde 6-positie postcode samengevoegd tot één LBE. Ook het begrip werkgelegenheid verschilt: LISA telt banen (per april 2016), CBS telt voltijdseenheden (vte)(per december 2015).

Grafiek 1. Aantal vestigingen, april 2016, in miljoenen

Grafiek 2. Aantal vestigingen in april 2010-2016, in miljoenen

Gebruik van de bronnen

Daarnaast zijn er verschillen in de manier waarop de beide instituten aan hun informatie komen. Deze leiden vervolgens tot verschillen in aantallen vestigingen, werkgelegenheid en toekenning van SBI-activiteitencode.

1. De verschillen in het aantal vestigingen komen onder andere door verschillend gebruik van de bronnen. LISA neemt alleen vestigingen met werkgelegenheid over uit het KvK-Handelsregister en verifieert met behulp van enquêtes. De regiobase van CBS gaat voor kleine bedrijven zonder meer van het Handelsregister uit. Daarbij komt dat LISA bij sommige SBI-codes een vestiging pas meetelt als deze meerdere werkzame personen heeft. Op deze manier komt het CBS tot meer vestigingen dan LISA.
2. De verschillen op het gebied van werkgelegenheid worden onder andere verklaard door het gebruik van verschillende bronnen. Waar het CBS bijvoorbeeld het arbeidsvolume schat op basis van registers, vraagt LISA naar het aantal werkzame personen in regelmatig uitgezonden enquêtes. Zowel het gegeven als de manier waarop het verkregen wordt zijn dus verschillend. Daarnaast worden bijvoorbeeld uitzendkrachten anders verdeeld. LISA deelt ze zoveel mogelijk toe aan de vestigingen waar of waaruit ze werken, terwijl het CBS ze opneemt op de locatie waar ze op de loonlijst staan.

¹ Verschillen tussen LISA en de regiobase, C.P.M. Crutzen, Heerlen 30-11-2017 (EBH-2018-H01)

3. Er zijn ook verschillen in de manier hoe de SBI-codes worden toebedeeld aan de vestigingen. CBS neemt deze over van het Handelsregister, terwijl LISA deze kan checken bij de enquête.

DE VERSCHILLEN NADER BESCHOUWD

1. SBI

Er zijn drie sectoren met relatief weinig vestigingen in het LISA-bestand. Het gaat hier in het bijzonder om de sector Financiële Instellingen die het grootste verschil laat zien.

De Zaanstreek, Zeeuws-Vlaanderen en Overig Zeeland hebben de meest overeenstemmende werkgelegenheid.

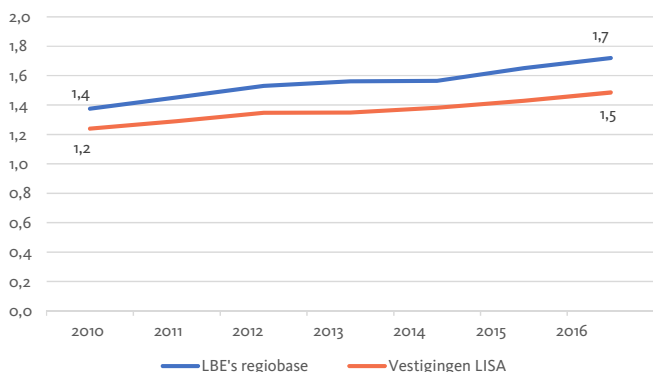
In gemeenten zijn uitschieters gemakkelijker te verklaren. Zo kennen miljonairsgemeenten bijvoorbeeld de grootste verschillen in vestigingen, en gemeenten met vestigingen van Defensie (wegens het ontbreken in het KvK) de grootste afwijking qua werkgelegenheid.

Een voorbeeld: een gemeente heeft een grote vestiging van Defensie, en verder weinig werkgelegenheid. LISA neemt deze

TIGINGEN IN NEDERLAND

CBS-REGIOBASE EN LISA VERGELEKEN

Dit verschil is merendeels terug te voeren op het feit dat LISA onder andere financiële holdings pas meetelt wanneer deze meerdere werkzame personen heeft. Ook in de sectoren waarin de afdelingen 'Uitzenden van Radio & TV' en 'Levensbeschouwelijke/Politieke organisaties' vallen heeft het CBS meer vestigingen.

Grafiek 3. Aantal vestigingen in april 2010-2016, in miljoenen

Hieronder zijn relatief veel vestigingen zonder werkgelegenheid. Deze worden, anders dan bij LISA, wel opgenomen aangezien er arbeid wordt geregistreerd in andere LBE's van dezelfde overkoepelende bedrijfseenheid (BE). Bij genoemde afdelingen liggen de totale aantallen vestigingen vaak een paar procent van elkaar af.

Bij een aantal afdelingen heeft juist LISA relatief de meeste vestigingen. Dit zijn kleine afdelingen, zoals Vervaardiging van tabak, Vervaardiging van cokesovenproducten en aardolie en Sanering.

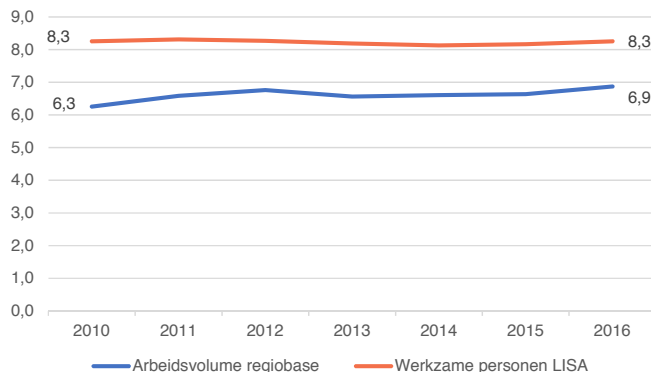
Een drietal secties verschillen meer dan evenredig in werkgelegenheid, met name als gevolg van veel deeltijdwerkers in die secties (LISA telt immers banen en CBS telt voltijdseenheden). Het zijn meestal enkele afdelingen die de verschillen op sectieniveau veroorzaken.

2. Regionaal

Geografisch gezien geldt dat LISA en regiobase in de Randstadprovincies qua werkgelegenheid relatief weinig verschillen, maar dat gaat niet op voor de aantallen vestigingen. De COROP-gebieden Den Haag, Amsterdam en Het Gooi en Vechtstreek komen het meest overeen wat betreft het aantal vestigingen.

defensievestiging wel mee (indien bekend), ook als deze geen KvK-nummer heeft. De regiobase kan deze vestiging echter niet koppelen aan een gemeente of SBI-code, wegens missende informatie in het bedrijvenregister van het CBS.

Er zijn ook gemeenten waarbij de regiobase meer werkgelegenheid telt dan LISA. Dit komt meestal doordat LISA vestigingen in een aantal SBI-afdelingen maar in beperkte mate opneemt.

Grafiek 4. Werkgelegenheid in april, 2010-2016, in miljoenen

Het verschil kan ook veroorzaakt worden door de aanwezigheid van een uitzendbureau of een vergelijkbare bedrijfseenheid.

3. Trend over de jaren heen

Beide databases kennen over de jaren 2010-2016 eenzelfde trend. Beide laten groei zien in zowel werkgelegenheid als aantal vestigingen. Qua vestigingen is de regiobase meer gestegen dan LISA; het verschil in het totale aantal vestigingen is gegroeid (grafiek 3).

In het aantal werkzame personen was er door de jaren heen eerst een lichte toename, gevolgd door enige daling, maar in de meest recente jaren weer een lichte groei. De stijging van het arbeidsvolume in de regiobase was sterker, maar de daling ook. In de laatste paar jaar is er weer een stijging te zien in het arbeidsvolume van de regiobase, wat over de gehele tijdspanne betekent dat het gat tussen LISA en de regiobase op het gebied van werkgelegenheid kleiner wordt (grafiek 4).

De gemiddelde werkgelegenheid per vestiging is in beide datasets lager in 2016 dan in 2010. Hier geldt zowel voor LISA als voor de regiobase dat het aantal vestigingen met één werkzaam persoon met tien procentpunt is gestegen in deze periode.

[Lees verder op de volgende pagina...](#)

4. Eén op één verschillen

Naast een vergelijking van de werkgelegenheid en aantallen vestigingen zijn regiobase en LISA ook één op één vergeleken. Bij deze koppeling blijkt dat de datasets 1.211.667 vestigingen gemeen hebben per april 2016. Dit betekent dat 81,5% van de LISA-vestigingen ook in de regiobase staat, en dat 75% van de LBE's in de regiobase ook in LISA staat. Deze gemeenschappelijkheid is bepaald door een overeenkomend KvK-nummer. De belangrijkste reden dat niet alle vestigingen uit de ene database kunnen worden gekoppeld aan de andere database is het gevolg van onvolledigheid van het Handelsregister. Er ontbreekt dan bijvoorbeeld een KvK-nummer in LISA of regiobase. Ook zijn er op KvK-code koppelbare vestigingen, die wegens inconsistentie buiten beschouwing moeten blijven. Twee vestigingen die met behulp van KvK-nummer gekoppeld zijn hebben niet altijd dezelfde SBI-code.

Van alle gekoppelde vestigingen hebben zo'n 1.165.500 (96,2%) dezelfde SBI-sectiecode. De slechtst gekoppelde SBI-secties zijn die van Openbaar bestuur, Productie van Elektriciteit/Aardgas en Delfstofwinning, terwijl de best gekoppelde secties Bouwnijverheid, Industrie en Horeca zijn.

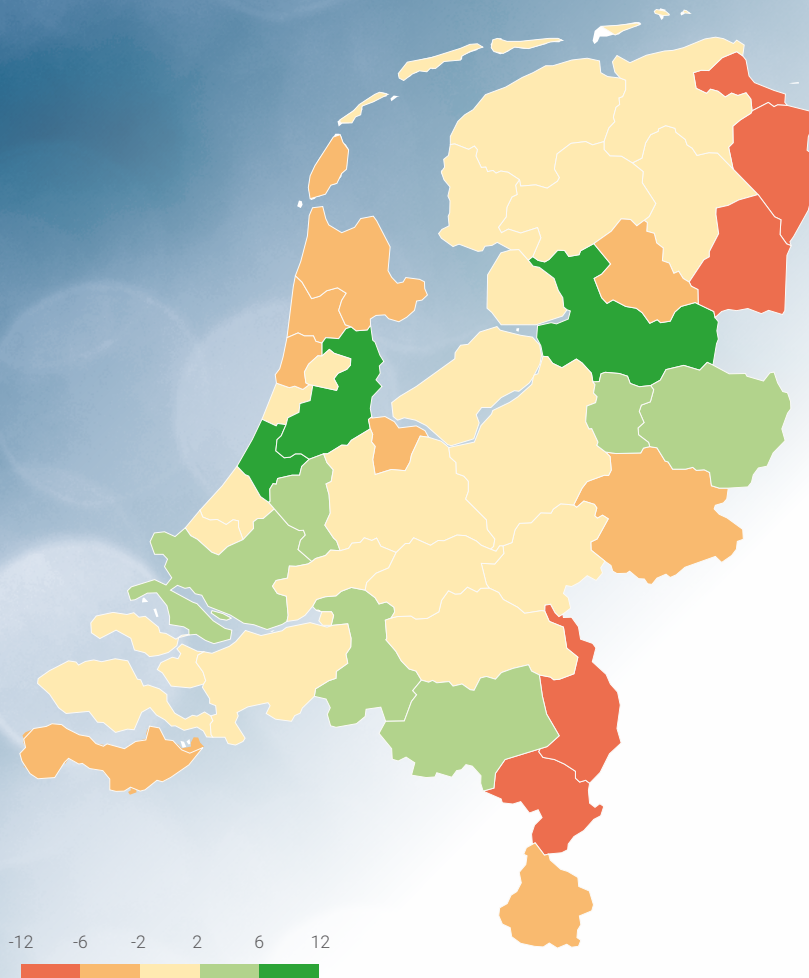
Doelen verschillen

Concluderend geldt dat beide databases eenzelfde trend kennen, maar in sommige gebieden grote verschillen kennen. Het verschil in werkgelegenheid lijkt te zijn afgenomen in de afgelopen jaren. Wel is het verschil qua vestigingen toegenomen. Verder zijn er veel voorbeelden van grote bedrijven waar de werkgelegenheid per vestiging erg verschillend is verdeeld. De belangrijkste oorzaak van de gevonden verschillen is dat beide instituten een ander doel hebben met wat ze meten en daarvoor andere definities hanteren.

LISA IN BEELD

LISA

10

Gemaakt met Localfocus

Bron: LISA/I&O Research

GROEI WERKGELEGENHEID PER COROP-GEBIED TUSSEN 2012 EN 2017

Waar groeide de werkgelegenheid het meest in de afgelopen vijf jaar? En waar was sprake van krimp? Gemiddeld nam het aantal banen in Nederland met 1,8 procent toe. Er zijn 9 COROP-gebieden met een bovengemiddelde groei. Dit zijn vooral stedelijke regio's zoals

Groot-Amsterdam en Groot-Rijnmond. De gebieden waar sprake is van een afname groter dan 2 procent liggen veelal aan de rand van het land. Een uitzondering is Het Gooi en Vechtstreek, al bleef de krimp hier beperkt (-2,2 procent). Met name Zuidoost-Drenthe

heeft veel banen verloren in de afgelopen vijf jaar: een daling van 10 procent.

Kijk op lisa.nl/nieuws voor een link naar een online versie van de kaart. Hierin zijn ook groeicijfers per sector opgenomen.

Specs

Beschikbare gegevens

Per vestiging zijn de volgende gegevens beschikbaar:

Naam, vestigingsadres, correspondentieadres, activiteitscode (SBI 2008), aantal mannen met grote baan, vrouwen met grote baan, mannen met kleine baan, vrouwen met kleine baan (absolute gegevens op vestigingsniveau worden alleen geleverd door middel van een grootteklasse of via aggregaties), CBS wijk- en buurtindeling, xy-coördinaten en overige BAG-informatie. De werkgelegenheid is inclusief uitzendkrachten. Op basis van deze gegevens is elke denkbare statistiek mogelijk, eventueel gekoppeld met andere gegevensbestanden. LISA behoudt zich ten aanzien van het landelijk register LISA en de daarin opgenomen gegevens alle auteurs- en databankrechten voor.

Omvang bestand

In onderstaande tabel is opgenomen van welke gebieden het LISA-bestand 2017 informatie biedt. Vergelijkbare statistische informatie is voor de volledige periode 1996-2017.

gebiedomschrijving	aantal gebieden	vestigingen minimum	vestigingen maximum	vestigingen totaal
6 positie postcodegebied	368.094	1	325	1.554.711
4 positie postcodegebied	4.073	1	5.765	
gemeenten	388	123	147.311	
COROP-gebieden	40	2.985	193.898	
Provincies	12	37.777	321.687	

Toelichting: het aantal 4 positie postcodegebieden met vestigingen is in LISA 4.073. Het aantal vestigingen varieert van 1 tot 5.765. Het totale LISA-bestand van 2015 bevat 1.554.711 vestigingen.

Informatie en/of bestellingen LISA

Voor informatie over LISA en het bestellen van onder andere statistische gegevens, steekproef trekkingen, bestandsverrijkingen en koppelingen met bijvoorbeeld geografische databestanden kunt u zich wenden tot de LISA Projectorganisatie.

LISA Projectorganisatie: Zuiderval 70
Postbus 597
7500 AN Enschede
Tel.: (053) 200 53 50
E-mail: info@lisa.nl
Internet: www.lisa.nl

Colofon

LISA Nieuws is een uitgave van de Stichting LISA die als doel heeft het beschikbaar maken van informatie over vestigingen en werkgelegenheid in geheel Nederland, primair ten behoeve van onderzoek en beleid. De Stichting vertegenwoordigt de regionale registerhouders die de informatie verzamelen, beheren en in LISA inbrengen.

Redactie: Maarten Bergmeijer, Gerben Huijgen, Freerk Viersen

Deze uitgave is verzorgd door de LISA Projectorganisatie. Overname van tekst en cijfermateriaal is alleen toegestaan ten behoeve van niet-commercieel gebruik onder bronvermelding. Hoewel bij de uitgave de uiterste zorg is nagestreefd kan voor eventuele aanwezigheid van (zet)fouten en onvolledigheden geen aansprakelijkheid worden aanvaard.

Ontwerp: EYEGO, Groningen

LISA service

Bestuur Stichting LISA

dhr. P.J. Vriens, voorzitter
dhr. F. Viersen, secretaris
dhr. G. Scholtens, penningmeester
dhr. M. Bergmeijer

Regionale bronhouders LISA

Provincie Groningen

Werkgebied: Provincie Groningen (excl. Stad Groningen)
Secretariaat ECP
Tel.: (050) 316 44 62
E-mail: secretariaat.ecp@provinciegroningen.nl

Provinciale

Werkgelegenheidsenquête (PWE) Gelderland
Werkgebied: Provincie Gelderland
dhr. F.J. Viersen
Tel.: (026) 359 91 71
E-mail: f.viersen@gelderland.nl

Werkgelegenheidsregister Gemeente Groningen

Werkgebied: Gemeente Groningen
Contact via Stichting LISA
Tel.: (053) 200 53 50
E-mail: info@lisa.nl

Bedrijvenregister Zuid-Holland (BRZ)

Werkgebied: Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), regio Drechtsteden
Dhr. M. Epskamp
Tel.: (06) 120 934 75
E-mail: m.jw.epskamp@rotterdam.nl

Werkgelegenheidsregister Fryslân

Werkgebied: Provincie Fryslân
Dhr. M. Holkema
Tel.: (058) 292 53 85
E-mail: m.j.holkema@fryslan.nl

Register Overig Zuid-Holland

Werkgebied: Provincie Zuid-Holland (excl. MRDH, regio Drechtsteden)
Dhr. W. Kevenaer
Tel.: (070) 441 6768
E-mail: w.kevenaer@pzh.nl

Drentse Werkgelegenheids-Enquête (DWE)

Werkgebied: Provincie Drenthe
Contact via Stichting LISA
Tel.: (053) 200 53 50
E-mail: info@lisa.nl

Vestigingenregister West-Brabant

Werkgebied West-Brabant
Dhr. W. Oijen
Tel.: (076) 529 35 03
E-mail: wf.oijen@breda.nl

Bedrijven- en Instellingenregister Overijssel (BIRO)

Werkgebied: Provincie Overijssel
dhr. A. Schuurman
Tel.: (038) 499 94 72
E-mail: biro@overijssel.nl

Vestigingenregister Midden-Brabant

Werkgebied Tilburg e.o.
Dhr. J. de Beer
Tel.: (013) 549 54 82
E-mail: joop.de.beer@tilburg.nl

Vestigingenregister Flevoland

Werkgebied: Provincie Flevoland
mevr. M. Zwiers
Tel.: (0320) 265 308
E-mail: merle.zwiers@flevoland.nl

Vestigingenregister Eindhoven

Werkgebied gemeente Eindhoven e.o.
Dhr. H. ten Caten
Tel.: (040) 238 23 55
E-mail: h.ten.caten@eindhoven.nl

Vestigingenregister Noord-Holland

Werkgebied: Noord-Holland excl. Haarlemmermeer en Amsterdam e.o.
Dhr. K. de Rooy
Tel.: (06) 463 477 65
E-mail: rooyk@noord-holland.nl

Vestigingenregister Helmond

Werkgebied gemeente Helmond e.o.
Mevr. G. Marsman
Tel.: (0492) 58 72 99
E-mail: g.marsman@helmond.nl

Bedrijvenregister Haarlemmermeer

Werkgebied: Gemeente Haarlemmermeer
dhr. A. Reijneveld
Tel.: (023) 567 61 30
E-mail: ad.reijneveld@haarlemmermeer.nl

Vestigingenregister Noordooit Noord-Brabant

Werkgebied: regio Noordoost Noord-Brabant
Dhr. D. Breukel (I&O Research)
Tel.: (053) 200 52 84
E-mail: d.breukel@ioresearch.nl

Vestigingenregister Amsterdam

Werkgebied: Gemeente Amsterdam e.o.
dhr. I. de Bruijn
Tel.: (020) 251 03 00
E-mail: i.de.bruijn@amsterdam.nl

Regionale Informatiebank Bedrijven en Instellingen Zeeland (RIBIZ)

Werkgebied: Provincie Zeeland
Contact via Stichting LISA
Tel.: (053) 200 53 50
E-mail: info@lisa.nl

Provinciaal Arbeidsplaatsenregister (PAR) Utrecht

Werkgebied: Provincie Utrecht
dhr. M. Bergmeijer
Tel.: (030) 258 23 91
E-mail: maarten.bergmeijer@provincie-utrecht.nl

Vestigingenregister Limburg

Werkgebied: Provincie Limburg
dhr. R.C.M. Vaessens
Tel.: (043) 350 62 80
E-mail: r.vaessens@etil.nl

Data op de LISA-website

LISA is een databestand met gegevens over alle vestigingen in Nederland waar betaald werk wordt verricht. Alle mogelijke selecties zijn beschikbaar. Neem hiervoor contact op met de LISA Projectorganisatie.

De website van LISA biedt u daarnaast de mogelijkheid om zelf werkgelegenheidsinformatie te downloaden. Ook hier kunt u eigen selecties maken. Zowel op landelijk niveau als op het niveau van provincies, COROP-gebieden en gemeenten is informatie rechtstreeks te downloaden. Ook zijn uitsplitsingen naar sector mogelijk. De informatie is beschikbaar vanaf 1996.

LISA website

The screenshot shows the LISA website interface on a tablet. At the top left is the LISA logo with the tagline 'Hét werkgelegenheidsregister van Nederland'. To the right of the logo is a navigation menu with links: ALGEMEEN, ACTUEEL, ORGANISATIE, DATA, PUBLICATIES. Further right is a search bar with the text 'zoeken op de site...' and a 'zoeken' button. Below the navigation is a 'LISA NIEUWS' section. It features a 'Print deze pagina' button and a paragraph of text: 'De stichting LISA brengt circa twee keer per jaar het bulletin 'LISA Nieuws' uit. Onderwerpen zijn onder meer toepassingen van LISA en ontwikkelingen met betrekking tot de werkgelegenheid in Nederland. LISA Nieuws wordt gratis verspreid onder geïnteresseerden en klanten van LISA. Indien u LISA Nieuws wenst te ontvangen kunt u zich hier aanmelden waarna LISA Nieuws gratis wordt toegestuurd.' Below this text are two news items. The first is 'LISA Nieuws Jaargang 21, nummer 32' dated 12-2016, with a thumbnail image of the bulletin cover. The second is 'LISA Nieuws Jaargang 21, nummer 31' dated 06-2016, also with a thumbnail. To the right of the thumbnails are bulleted lists of key points for each issue. At the bottom of the news section is a 'GA SNEL NAAR' menu with buttons for ACTUEEL, LISA NIEUWS, GRATIS DATA, CONTACT, and PRODUCTEN. To the right of this menu is a 'BEREKEN HIER UW OFFERTE' button. On the far right is a 'LOGIN' section with input fields for 'Gebruikersnaam' and 'Wachtwoord', and a 'Login' button. The background of the website features a photograph of four business professionals in a modern office setting.

34

Voor feiten en
cijfers over
werkgelegenheid

Jaargang 22 • juni 2018

Lisa nieuws

MEER WERK IN VRIJETIJD

VERDER IN DEZE UITGAVE:

2

**WERKGELEGENHEID
GROEIT OPNIEUW**

4

**AARDSCHOKGEBIED
KRABBELT WAT OP**

8

**CBS-REGIOBASE
EN LISA VERGELEKEN**